

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

σχετικά με το άρθρο της εφημερίδας «Τα Νέα» με τίτλο «Υπόνοιες για Greek Statistics εν έτει 2025 - Ερωτήματα για τους Εθνικούς Λογαριασμούς και την πραγματική πορεία της οικονομίας μας»

Την 13/09/2025 η εφημερίδα “Τα Νέα” δημοσίευσε άρθρο του Τάσου Γιαννίτση με τίτλο “Υπόνοιες για Greek Statistics εν έτει 2025 - Ερωτήματα για τους Εθνικούς Λογαριασμούς και την πραγματική πορεία της οικονομίας μας”. Στο άρθρο αυτό ο Τάσος Γιαννίτσης υποστηρίζει εσφαλμένα συμπεράσματα, τα οποία βασίζει σε αναληθείς παραδοχές.

Συγκεκριμένα:

A. Πώς υπολογίζεται το ΑΕΠ της Ελλάδας και τι είναι τα αποθέματα

1) Ο υπολογισμός του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος

Ο υπολογισμός του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ διέπεται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ESA 2010), το οποίο καθορίζει ενιαίους και δεσμευτικούς κανόνες.

Ο θεμελιώδης ορισμός του ΑΕΠ είναι ότι εκφράζει την καθαρή αξία παραγωγής που προστίθεται στην οικονομία μέσα σε μία χρονική περίοδο (τρίμηνο ή έτος). Επειδή το ΑΕΠ, μέσω της μεθόδου της παραγωγής, αποτυπώνει το τι παράχθηκε μέσα σε μια οικονομία, προκύπτει ως φυσική συνέπεια και η ύπαρξη των άλλων δύο μεθόδων: η μέθοδος της δαπάνης, η οποία καταγράφει τις χρήσεις των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών (κατανάλωση, επένδυση, καθαρές εξαγωγές, αποθέματα), και η μέθοδος του εισοδήματος, η οποία αποτυπώνει τα εισοδήματα που δημιουργούνται από αυτή την παραγωγική διαδικασία.

Το τριμηνιαίο ΑΕΠ καταρτίζεται και προσδιορίζεται στα περισσότερα κράτη μέλη μέσω της μεθόδου της παραγωγής, και όχι της δαπάνης ή του εισοδήματος. Αυτό σημαίνει ότι το αποτέλεσμα προκύπτει από τον συνδυασμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) όλων των κλάδων της οικονομίας συν τους φόρους επί των προϊόντων μείον τις επιδοτήσεις επί των προϊόντων. Η επιλογή της μεθόδου της παραγωγής ως κυρίαρχης για τις τριμηνιαίες εκτιμήσεις οφείλεται στη διαθεσιμότητα και πληρότητα των στατιστικών πηγών σε τριμηνιαία βάση για τα μεγέθη της οικονομίας. Έτσι διασφαλίζεται συνέπεια, εγκυρότητα και συγκρισιμότητα των στοιχείων, ακόμη και αν κάποιες μεταβλητές της δαπάνης (όπως τα αποθέματα) δεν είναι διαθέσιμες σε τριμηνιαία βάση κατά τον χρόνο κατάρτισης. Η πλευρά της δαπάνης στους τριμηνιαίους εθνικούς λογαριασμούς εξισορροπείται με την προσέγγιση παραγωγής χρησιμοποιώντας τις μεταβολές των αποθεμάτων ως υπολειμματικό στοιχείο.

Η παραπάνω πρακτική ακολουθείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την πλειοψηφία των χωρών.

Καταρτίζονται συμπληρωματικά οι λογαριασμοί από την πλευρά της δαπάνης με όλα τα μεγέθη κατά την τελική εκτίμηση του ετήσιου ΑΕΠ τον Οκτώβριο του επόμενου έτους, όταν και γίνονται για πρώτη φορά διαθέσιμες οι απαιτούμενες πηγές για αυτόν τον τρόπο υπολογισμού, όπως Στατιστικές Διάρθρωσης Επιχειρήσεων, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών, ετήσια στοιχεία Ισοζυγίου Πληρωμών και Εξωτερικού Εμπορίου, ετήσια στοιχεία Γενικής Κυβέρνησης κα).

Επομένως:

- οι τριμηνιαίες εκτιμήσεις καταρτίζονται με τη μέθοδο της παραγωγής, η οποία δεν απαιτεί τον υπολογισμό κατανάλωσης, σχηματισμού κεφαλαίου και καθαρών εξαγωγών/εισαγωγών, και ανακοινώνονται 65 ημέρες περίπου μετά το τρίμηνο αναφοράς, μετά την επικύρωση τους από την Eurostat,

- οι ετήσιες εκτιμήσεις καταρτίζονται δύο φορές το χρόνο: η αρχική εκτίμηση, επίσης με την μέθοδο της παραγωγής, τον Μάρτιο του επόμενου έτους του έτους αναφοράς και η τελική εκτίμηση τον Οκτώβριο του επόμενου έτους, όταν και για πρώτη φορά γίνονται διαθέσιμα τα στοιχεία δαπάνης του έτους, με τη μέθοδο των πινάκων Προσφοράς και Χρήσεων ανά προϊόν.

2) Το μέγεθος “αποθέματα” στους Εθνικούς Λογαριασμούς

Η έννοια των αποθεμάτων στους εθνικούς λογαριασμούς είναι κανονική και προβλέπεται από το ESA 2010. Τα αποθέματα περιλαμβάνουν:

1. υλικά και προμήθειες:
2. συνεχιζόμενες εργασίες, όπως
  - αναπτυσσόμενες καλλιέργειες
  - δέντρα και ζωικό κεφάλαιο σε ωρίμανση
  - ημιτελείς κατασκευές
  - ημιτελή λοιπά πάγια περιουσιακά στοιχεία, π.χ. πλοία και πλωτές εξέδρες άντλησης πετρελαίου
  - ημιτελής έρευνα για νομικά θέματα ή για παροχή συμβουλών
  - ημιτελείς παραγωγές ταινιών
  - ημιτελή προγράμματα υπολογιστών.
3. έτοιμα προϊόντα
4. αγαθά προς μεταπώληση.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, κατά τον υπολογισμό του τριμηνιαίου ΑΕΠ και της πρώτης ετήσιας εκτίμησης δεν καταμετρώνται άμεσα τα αποθέματα, ούτε η μεταβολή τους, ως φυσικό μέγεθος. Αντίθετα, προσδιορίζεται από τα διαθέσιμα στοιχεία η συνολική παραγωγή στην οικονομία, και εκτιμώνται η τελική καταναλωτική δαπάνη, οι επενδύσεις και οι καθαρές εξαγωγές. Τα αποθέματα, και συνεπώς και η μεταβολή τους, υπολογίζονται στη συνέχεια υπολειμματικά, δηλαδή αποτελούν το αριθμητικό υπόλοιπο της αφαίρεσης από την παραγωγή των εκτιμήσεων της τελικής καταναλωτικής δαπάνης, των επενδύσεων και των καθαρών εξαγωγών.

Τα αποθέματα, δηλαδή, εξισορροπούν προσωρινά την απόκλιση των στοιχείων μεταξύ προσφοράς και ζήτησης. Όταν τα στοιχεία οριστικοποιηθούν, δηλαδή στην τελική εκτίμηση του ΑΕΠ που γίνεται τον Οκτώβριο του επόμενου έτους, τα αποθέματα κατανέμονται αναλυτικά κατά προϊόν. Επομένως, στον υπολογισμό του τριμηνιαίου ΑΕΠ είναι εξ ορισμού αδύνατο να επηρεαστούν άλλα μεγέθη μέσω της “χειραγώγησης” των αποθεμάτων, αφού τα ίδια τα αποθέματα προκύπτουν ως αριθμητικό υπόλοιπο.

B. Ποιες είναι οι αναληθείς παραδοχές και τα εσφαλμένα συμπεράσματα του άρθρου:

1) Το ΑΕΠ υπολογίζεται με τη μέθοδο της δαπάνης και τα αποθέματα επηρεάζουν άμεσα το μέγεθος του ΑΕΠ. Μεγεθύνοντας τα αποθέματα μεγεθύνεται παράλληλα και το ΑΕΠ.

Βασικός υπονοούμενος ισχυρισμός του άρθρου είναι πως η ΕΛΣΤΑΤ αύξησε τα αποθέματα για να αποδώσει σε αυτά τον ρυθμό μεγέθυνσης, επειδή αυτός δεν προκύπτει κατά τη γνώμη του συγγραφέα από τα υπόλοιπα μεγέθη.

Αυτό, δηλαδή μια τεχνητή αύξηση του ρυθμού μεγέθυνσης μέσω χειραγώγησης των αποθεμάτων, θα ήταν ενδεχομένως δυνατόν μόνο αν τα αποθέματα υπολογίζονταν ως αυτοτελές μέγεθος στο πλαίσιο της μεθόδου της δαπάνης στο τριμηνιαίο ΑΕΠ. Αυτό όμως δεν ισχύει. Το ΑΕΠ εκτιμάται άμεσα με τη μέθοδο της παραγωγής από τις πηγές που υπάρχουν και παίρνει μια συγκεκριμένη τιμή. Τα αποθέματα δεν υπεισέρχονται στον υπολογισμό αυτής της τιμής, αλλά αποτελούν το αριθμητικό υπόλοιπο μεταξύ μεθόδου της παραγωγής και μεθόδου της δαπάνης στο τριμηνιαίο ΑΕΠ.

2) Οι τριμηνιαίες εκτιμήσεις ΑΕΠ του πρώτου τριμήνου 2025 και η αρχική εκτίμηση του ετήσιου ΑΕΠ 2024 που έχουν δημοσιευθεί δείχνουν μια απότομη και ανεξήγητη αύξηση στα αποθέματα, και ιδίως στα προϊόντα βιομηχανικής μεταποίησης σε απόθεμα, που είναι κατά το άρθρο αυτά που κυρίως μπορούν να αποθεματοποιηθούν.

Όπως αναλύθηκε, αφενός τα αποθέματα δεν είναι μόνο βιομηχανικά προϊόντα που δεν έχουν διατεθεί, αφετέρου στο τριμηνιαίο ΑΕΠ 2025 και στην πρώτη εκτίμηση του ετήσιου ΑΕΠ 2024, που σχολιάζει το άρθρο, το μέγεθος “αποθέματα” δεν αντανakλά προϊόντα που παράγονται και δεν έχουν διατεθεί ακόμα στην αγορά, αλλά τη στατιστική διαφορά μεταξύ της μεθόδου της παραγωγής και της μεθόδου της δαπάνης.

3) Τα αποθέματα στις υπόλοιπες χώρες της ευρωζώνης είναι σχεδόν μηδενικά.

Δεν ισχύει. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανατρέξουν στα στοιχεία των υπολοίπων χωρών όλης της ΕΕ και να δουν αναλυτικά τα αποθέματα κάθε χώρας.

4) Τα αποθέματα στην Ελλάδα το 2024 εκτινάχθηκαν σε σχέση με προηγούμενα χρόνια στο 4,1% του ΑΕΠ.

Το συγκεκριμένο ποσοστό φαίνεται να έχει προκύψει λανθασμένα ως εξής: εξάγεται το ύψος των αποθεμάτων αφαιρώντας από τον Ακαθάριστο Σχηματισμό Κεφαλαίου (P.5) σε σταθερές τιμές το σκέλος των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου (P.51G). Η προσέγγιση αυτή είναι λανθασμένη, καθώς η μεταβολή αποθεμάτων (P.52) δεν έχει νόημα να αποπληθωρίζεται, αφού πρόκειται για διαφορά και όχι για πραγματική ροή παραγωγής ή δαπάνης. Η μεταβλητή «μεταβολές αποθεμάτων» δείχνει τη μεταβολή της αξίας των αποθεμάτων μεταξύ δύο χρονικών σημείων, όχι τη φυσική ποσότητα αγαθών που αποθηκεύτηκαν ή καταναλώθηκαν. Τα αποθέματα μπορεί να περιλαμβάνουν προϊόντα που αποκτήθηκαν ή παράχθηκαν σε διαφορετικές χρονικές στιγμές και άρα σε διαφορετικές τιμές. Δεν υπάρχει σταθερή “τιμή βάσης” που να μπορεί να εφαρμοστεί ενιαία. Και η μεταβλητή αυτή μπορεί να λάβει αρνητικές τιμές, όταν τα αποθέματα μειώνονται κατά τη διάρκεια της περιόδου. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο αποπληθωρισμός χάνει κάθε νόημα, αφού δεν υπάρχει “πραγματικό προϊόν” που μειώθηκε — αλλά απλώς μειώθηκε η λογιστική αξία των αποθεμάτων. Τα ποσοστά επομένως που προκύπτουν από την αφαίρεση αυτή είναι παραπλανητικά και δεν αποτυπώνουν το πραγματικό μέγεθος των αποθεμάτων. Να σημειωθεί ότι οι μεταβολές αποθεμάτων, επειδή αποτυπώνονται αποκλειστικά σε τρέχουσες τιμές, μπορούν να εμφανίζουν σημαντικές διακυμάνσεις από έτος σε έτος, όχι μόνο λόγω ποσοτικών μεταβολών στα αποθέματα, αλλά κυρίως λόγω των εξελίξεων στο γενικό επίπεδο τιμών, ιδίως σε περιόδους με σημαντικές πληθωριστικές πιέσεις.

Σε κάθε περίπτωση, η αριθμητική απομόνωση ενός υπολειμματικού στοιχείου της τριμηνιαίας δαπάνης και η προβολή του ως «ανωμαλία» παραβλέπει τη λογιστική αρχιτεκτονική του συστήματος. Στην πρώτη ετήσια εκτίμηση και στις τριμηνιαίες εκτιμήσεις το ΑΕΠ “κλειδώνει” από την πλευρά της παραγωγής. Η δαπάνη εξισορροπεί με τις μεταβολές αποθεμάτων να απορροφούν τον ετεροχρονισμό και τις αναντιστοιχίες διαθεσιμότητας πηγών. Η δεύτερη ετήσια εκτίμηση βασίζεται στις ετήσιες πηγές και χρησιμοποιεί τους πίνακες Προσφοράς–Χρήσεων ανά προϊόν. Το ποσοστό που αναπαράγεται στο δημοσίευμα, πέραν από επιστημονικά εσφαλμένο, είναι από τη φύση του μη συγκρίσιμο με ώριμες ετήσιες εκτιμήσεις.

Γ. Ποιες είναι οι συνθήκες παραγωγής του ΑΕΠ της Ελλάδας

1) Διαβίβαση και επικύρωση

Τα στοιχεία του ΑΕΠ διαβιβάζονται στην Eurostat στις ορισμένες προθεσμίες του προγράμματος διαβίβασης ESA 2010 και δημοσιεύονται από την ΕΛΣΤΑΤ και τη Eurostat κατόπιν τεχνικής επικύρωσης. Δεν έχει υπάρξει περίπτωση μη επικύρωσης ελληνικών στοιχείων ΑΕΠ από το Νοέμβριο 2010 έως και σήμερα.

2) Συστηματικοί και ενδεδειγμένοι έλεγχοι

Το ΑΕΠ που καταρτίζει η ΕΛΣΤΑΤ υπόκειται περαιτέρω σε συστηματικούς και ενδεδειγμένους ελέγχους από τη Eurostat, στο πλαίσιο του κύκλου επαλήθευσης για το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (GNI Verification). Οι έλεγχοι αυτοί αφορούν τις πηγές, τη μεθοδολογία και τα αποτελέσματα, και είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την πιστοποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό του ιδίου πόρου της ΕΕ και την κατανομή ευρωπαϊκών πόρων.

Στο πλαίσιο του κύκλου επαλήθευσης, που διενεργείται σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/516 για την εναρμόνιση του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος σε αγοραίες τιμές, τα στοιχεία της Ελλάδος, μετά την ολοκλήρωση της μείζονος αναθεώρησης των Εθνικών Λογαριασμών τον Σεπτέμβριο 2024, είναι συνεπή, χωρίς διακοπή, για όλη τη χρονοσειρά από το 1995 και μετά.

3) Διαχρονική παραγωγή

Κατά την αναθεώρηση benchmark εθνικών λογαριασμών 2014, με έτος βάσης/αναφοράς το 2010

Η ΕΛΣΤΑΤ υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών ESA 2010, αντικαθιστώντας το παλαιότερο ESA 1995, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 549/2013, σε εφαρμογή από τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, και προχώρησε σε αναθεώρηση του έτους βάσης και κατάρτιση της χρονολογικής σειράς 1995-2013 των εθνικών λογαριασμών.

Από τις κύριες Μεθοδολογικές αλλαγές αναφέρονται:

1. Αλλαγές που οφείλονται στην εφαρμογή του ESA 2010

- Υπολογισμός της Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) ως πάγιο στοιχείο του ενεργητικού
- Υπολογισμός των στρατιωτικών εξοπλισμών ως Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου
- Ταξινόμηση θεσμικών μονάδων σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα με επικαιροποιημένα κριτήρια ESA 2010

2. Λοιπές μεθοδολογικές αλλαγές:

- Νέα εκτίμηση για το απόθεμα κεφαλαίου και την ανάλωση παγίου κεφαλαίου για το σύνολο της οικονομίας και για τον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης
- Νέα εκτίμηση των δαπανών κατασκευής νέων κατοικιών και εργασιών σε εξέλιξη
- Υπολογισμός της παραγωγής λογισμικού για ίδια χρήση (own account software)

Κατά την αναθεώρηση benchmark εθνικών λογαριασμών το 2020, με έτος βάσης/αναφοράς το 2015

Κατά τις εργασίες της αναθεώρησης ενσωματώθηκαν:

- Χρήση διοικητικών φορολογικών στοιχείων από το 2017, σε συνδυασμό με τις έρευνες διάρθρωσης επιχειρήσεων, με στόχο τη βελτίωση της κάλυψης των πηγών που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση των εθνικών λογαριασμών.
- Κατάρτιση των μεγθών του θεσμικού τομέα των ΜΚΙΕΝ με τη χρήση διοικητικών φορολογικών στοιχείων σε ετήσια βάση.
- Ενσωμάτωση του επικαιροποιημένου στατιστικού μητρώου επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2011 και εντεύθεν με χρήση διοικητικών και φορολογικών στοιχείων. Μέχρι το 2017 για την κατάρτιση του ΑΕΠ χρησιμοποιούταν το παρωχημένο στατιστικό μητρώο επιχειρήσεων έτους 2010. Η λήψη διοικητικών στοιχείων από τις φορολογικές αρχές κατέστησε δυνατή την ετήσια ενημέρωση του στατιστικού μητρώου επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα έγινε επικαιροποίηση του στατιστικού μητρώου των Μη Κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων που Εξυπηρετούν Νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ) για το έτος βάσης 2015 με χρήση φορολογικών στοιχείων.
- Βελτίωση της μεθοδολογίας για την εκτίμηση των υπηρεσιών χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης που μετριοούνται έμμεσα (ΥΧΔΜΕ). Συγκεκριμένα, για την εκτίμηση των ΥΧΔΜΕ χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία για τα υπόλοιπα δανείων και καταθέσεων και για τους αντίστοιχους τόκους κατά θεσμικό τομέα της οικονομίας. Παράλληλα, ο υπολογισμός του εσωτερικού και εξωτερικού επιτοκίου αναφοράς ευθυγραμμίστηκε με τις απαιτήσεις του ESA 2010 (παράγραφοι 14.09 και 14.10).
- Επικαιροποίηση πηγών και μεθόδων υπολογισμού των μεγθών για τη γεωργία, δασοκομία και αλιεία (τομέας Α της NACE Rev.2).
- Βελτίωση της μεθοδολογίας για την εκτίμηση των μεταβολών αποθεμάτων κατά την ετήσια κατάρτιση του ΑΕΠ. Οι μεταβολές αποθεμάτων των διαφόρων κατηγοριών (έτοιμα προϊόντα, υλικά και προμήθειες, συνεχιζόμενες εργασίες, αγαθά προς μεταπώληση) ευθυγραμμίστηκαν με τα όσα ορίζονται στο ESA 2010. Παράλληλα εξαιρέθηκαν τα κέρδη και οι ζημιές κτήσης από τις μεταβολές των αποθεμάτων σε όλους τους κλάδους της οικονομίας.
- Αναθεώρηση της ελληνικής ναυτιλιακής δραστηριότητας σύμφωνα με το νέο μοντέλο της Τράπεζας της Ελλάδος. Στο μοντέλο γίνεται εκτίμηση των θαλασσιών μεταφορών με βάση στοιχεία που αντλούνται από διεθνείς εμπορικές βάσεις δεδομένων και διοικητικές πηγές.
- Ενσωμάτωση επικαιροποιημένων στατιστικών διεθνούς εμπορίου αγαθών με βάση την αρχή της οικονομικής κυριότητας. Η ΕΛΣΤΑΤ πρόβη σε νέες εκτιμήσεις στις εισαγωγές/αφίξεις, εξαγωγές/αποστολές πλοίων και αεροσκαφών με βάση την αρχή της αλλαγής της οικονομικής κυριότητας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους Κανονισμούς 96/2010 και 113/2010 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά τη μείζονα (benchmark) αναθεώρηση με νέο έτος βάσης 2020 και νέο έτος αναφοράς το 2021 τον Σεπτέμβριο 2024:

Κατά τις εργασίες της αναθεώρησης ενσωματώθηκαν κυρίως:

- Μεθοδολογικές βελτιώσεις στο πλαίσιο του κύκλου επαλήθευσης των μεθόδων και πηγών του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (Gross National income , GNI):
  - Εισαγωγή βελτιώσεων για τις υπηρεσίες στέγασης
Έγινε ενημέρωση των τιμών όλων των ετών από στοιχεία της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών για κάθε έτος και επικαιροποίηση του αποθέματος των κατοικιών με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού Κατοικιών 2021. Η βελτίωση αυτή είχε σημαντική επίπτωση στη χρονοσειρά.
  - Εισαγωγή βελτιώσεων αναφορικά με τον κλάδο ασφαλίσεων
Έγινε επικαιροποίηση της μεθοδολογίας ώστε να είναι συμβατή με το ESA 2010 και χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από νέα πηγή, την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών.
  - Παραγωγή για ίδιο λογαριασμό
Συμπεριλήφθηκε στην Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής μια ανατίμηση (mark-up) για τους παραγωγούς εμπορεύσιμων προϊόντων σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.
  - Επικαιροποίηση των εκτιμήσεων για τις παράνομες δραστηριότητες από ναρκωτικά, αλκοόλ και καπνό
Στο πλαίσιο της βελτίωσης των εκτιμήσεων αξιοποιήθηκαν όλες οι βέλτιστες διαθέσιμες πηγές δεδομένων, καθώς και στοιχεία από επίσημες πηγές.
  - Μισθοί σε είδος- Καταγραφή ημερήσιων αποζημιώσεων
Επικαιροποιήθηκαν τα στοιχεία, έτσι ώστε οι ημερήσιες αποζημιώσεις που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι σε όλους τους κλάδους της οικονομίας για τα επαγγελματικά τους ταξίδια να καταγράφουν στους μισθούς με αντίστοιχη αφαίρεση του ποσού αυτού από την ενδιάμεση ανάλυση. Επίσης, έγινε επανεκτίμηση των μισθών και ημερομισθίων σε είδος, καθώς υπήρχαν κλάδοι της οικονομίας στους οποίους δεν καταγράφονταν ποσά σε αυτή την συναλλαγή.
  - Επικαιροποίηση του στατιστικού μητρώου των Μη Κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων που Εξυπηρετούν Νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ) και επανεκτίμηση των μεγεθών.
  - Ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της Απογραφής Πληθυσμού – Κατοικιών, έτους 2021, σχετικά με την απασχόληση και το απόθεμα κατοικιών.

Παράλληλα έγινε ενσωμάτωση:

- των αποτελεσμάτων της Έρευνας Διάρθρωσης Επιχειρήσεων, με έτος αναφοράς 2021, για όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας,
- του Στατιστικού Μητρώου Επιχειρήσεων έτους 2021,
- των ενημερωμένων εκτιμήσεων για την τελική κατανάλωση των νοικοκυριών με βάση την έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ),
- των ενημερωμένων στοιχείων για τα Μη Κερδοσκοπικά Ιδρύματα που εξυπηρετούν Νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ) από διοικητικές πηγές,
- των ενημερωμένων στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης,
- των ενημερωμένων στοιχείων Εξωτερικού Εμπορίου και Ισοζυγίου Πληρωμών,
- ενημερωμένων στοιχείων για τους κλάδους της Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας,
- των επικαιροποιημένων στοιχείων βραχυχρόνιων δεικτών,

- των επικαιροποιημένων στοιχείων απασχόλησης.

Στο χρονικό διάστημα αυτό επιτεύχθηκε επίσης η ολοκλήρωση της άρσης από τη Eurostat σε σύνολο 21 ειδικών επιφυλάξεων για τη Χώρα και 5 εγκάρσιων επιφυλάξεων.

Δ. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Η πρώτη εκτίμηση του ΑΕΠ 2024 δημοσιεύθηκε στις 7 Μαρτίου 2025 και, όπως και όλες οι προηγούμενες, έχει επικυρωθεί από τη Eurostat. Είναι αρχική εκτίμηση και βασίζεται στο άθροισμα των τριμηνιαίων αποτελεσμάτων. Η οριστική εκτίμηση είναι προγραμματισμένη να δημοσιευθεί στις 16 Οκτωβρίου 2025.

Για την παραγωγή του ΑΕΠ αξιοποιούνται οι βέλτιστες διαθέσιμες πηγές παραγωγής και δαπάνης. Η ΕΛΣΤΑΤ ακολουθεί τη διεθνή πρακτική και εφαρμόζει τα εγχειρίδια της Eurostat¹ και του ΟΟΣΑ². Για την κατάρτιση του τριμηνιαίου ΑΕΠ της Ελλάδας οι χρήστες μπορούν επίσης να ανατρέξουν στο “QNA inventory based on ESA 2010 methodology”, αναρτημένο στο portal της ΕΛΣΤΑΤ³, όπου περιγράφεται αναλυτικά η μεθοδολογία της παραγωγής. Οι χρονοσειρές είναι διαθέσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ και κάθε σοβαρός αναλυτής μπορεί να ελέγξει και να αναπαραγάγει τα στοιχεία, τεκμηριωμένα επί της εφαρμοζόμενης μεθοδολογίας.

Η σύμπτωση του μεγέθους του ΑΕΠ με τις δύο μεθόδους παραγωγής και δαπάνης θα μπορούσε να παρατηρηθεί μόνο σε ένα ιδανικό θεωρητικό επίπεδο, καθώς προϋποθέτει σύμπτωση χρονισμού και πληρότητας των αντίστοιχων πηγών.

Ο Τάσος Γιαννίτσης έχει διατελέσει υπουργός σε περιόδους όπου το ΑΕΠ της Ελλάδας καταρτιζόταν στο ίδιο ευρωπαϊκό πλαίσιο αρχών και μεθόδων και δεν τύγχανε του επιπέδου αναγνώρισης που έχει σήμερα. Είναι, επομένως, τουλάχιστον περίεργη η επιλογή να αμφισβητήσει τη θεσμική αρχιτεκτονική των εθνικών λογαριασμών για πρώτη φορά το έτος 2025, δηλαδή σε εποχή όπου για πρώτη φορά η Ελλάδα δεν έχει ούτε μία επιφύλαξη στα στοιχεία του ΑΕΠ της και η εξωτερική αναγνώριση του κύρους της από τους ομότιμους της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνώς είναι αναμφισβήτητη.

Ακόμα πιο περίεργο είναι το γεγονός ότι επέλεξε να σχολιάσει ένα τόσο σοβαρό τεχνικό θέμα με εμφανή έλλειψη σαφούς γνώσης του συστήματος, των πηγών και του κύκλου εκτιμήσεων, χωρίς καν να θέσει το ερώτημα στην ΕΛΣΤΑΤ για διευκρινήσεις πριν προβεί στη δημοσίευση του άρθρου. Η κριτική είναι ευπρόσδεκτη και αποτελεί μέσο βελτίωσης, προϋπόθεση όμως της κριτικής είναι να βασίζεται σε αληθείς τεχνικές παραδοχές. Διαφορετικά είναι είτε λάθος που οφείλεται σε άγνοια, είτε εσκεμμένη απόπειρα δυσφήμισης.

Τέλος, το γεγονός ότι το έτος 2025, δεκαπέντε χρόνια έπειτα από την ίδρυσή της, διακινούνται με τέτοια ελαφρότητα θεωρίες συνωμοσίας περί παραγωγής greek statistics από την ΕΛΣΤΑΤ, είναι στην καλύτερη περίπτωση θλιβερό. Η προσωπική κατηγορία σε κάθε έναν από τους ανθρώπους της ΕΛΣΤΑΤ που εργάζονται για την παραγωγή του ΑΕΠ και ο στιγματισμός τους θα ήταν αδιάφορη ως μια ακόμα απόπειρα λάσπης, αν δεν ήταν παράλληλα τόσο επικίνδυνη για τη χώρα. Είναι στενάχωρο η ΕΛΣΤΑΤ να αναγνωρίζεται στο εξωτερικό από τους ομότιμους της για την αξιοπιστία και την εγκυρότητά της, και στο εσωτερικό να γίνεται προσπάθεια αναβίωσης ενός ιστορικού τραύματος της χώρας στην πλάτη της υπηρεσίας που το αποκατέστησε.

Εν κατακλείδι

Το δημοσίευμα δημιουργεί θόρυβο με λανθασμένα στοιχεία και στη βάση αναληθών παραδοχών. Παραγνώνει το ευρωπαϊκό πλαίσιο, τον κύκλο εκτιμήσεων, τον ρόλο των αποθεμάτων και τους ελέγχους ποιότητας. Η ΕΛΣΤΑΤ εφαρμόζει ενιαίες, δεσμευτικές μεθόδους, διαβιβάζει και δημοσιεύει στοιχεία κατόπιν επικύρωσης, και ελέγχεται συστηματικά σε βάθος, όπως γίνεται και για όλα τα Κράτη Μέλη. Η δημόσια συζήτηση για την οικονομία είναι απαραίτητη και χρήσιμη όταν βασίζεται σε δεδομένα. Όχι σε ανέλεγκτες υποψίες, υπονοούμενα και συνωμοσιολογία.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/product?code=CA-22-99-781>

² https://www.oecd.org/en/publications/quarterly-national-accounts_22195114.html

³ [GR_QNA_inventory_public](https://www.elsat.gr/gr_qna_inventory_public)